

(Folytatás a 3. oldalról)

változások a jobbágytelek viszonyaiban a Tripartitumtól 1848-ig).

A római jognak a XIX. századi kodifikációs munkálatokra gyakorolt hatásával ketten foglalkoztak. Wilhelm, a Frankfurt am Main-ban működő Max-Planck-Institut für Europäische Rechtsgeschichte helyettes igazgatója a nagy német jogász, Jhering általános magánjogi elméletéről tartott referátumot (Rudolph v. Jhering: a jog a római jogban), amelyhez szervesen kapcsolódott Pólay Elemér professor (Szeged) Jhering bírtoktana és a magyar kodifikációs kísérletek c. előadása.

A második témakört illetően a historiográfus munkákat említjük elsőként. Both Ödön tanszékvezető docens (Szeged) a felszabadulás utáni magyar jogtörténetírásról adott elemző áttekintést (Tudományos kutatási irányok a magyar jogtörténet terén 1945. óta), Horváth Pál professor (Bp.) a közép-és kelet-európai népek jogtörténetének hatását vizsgálta történetírásunk kapcsán, Benedek Ferenc tanszékvezető docens (Pécs) pedig a római jog felszabadulás utáni hazai művelését és irodalmát mutatta be.

A jogtörténet oktatásával kapcsolatban elsőként Lentze professor (Bécs) élményszerűen előadott, magyar szempontból is jelentős referátumát említjük (A jogtörténet mint oktatási szaknak a bevezetése gr. Thun Leó miniszter egyetemi reformjában). Hozzá is kapcsolható Ebert tanársegéd (Grác) összefoglalása a jogtörténet XIX. századi műveléséről a gráci egyetemen. A jogtörténetnek a jelenlegi osztrák egyetemi oktatási rendszerben betöltött szerepéről Melichar professor (Bécs) és Kneucker tanársegéd (Bécs) foglalkozott. Hazai részből Csizmadia Andor egyetemi tanár (Pécs) A jogtörténet oktatásának problematikája Magyarországon címmel tartott referátumot.

A munkaértekezlet, amely szocialista országban első ilyen jellegű összejövetel volt, mint azt Antalffy György dékán megnyitójában megállapította, szervesen kapcsolódott a szegedi jogi kar korábbi négy nemzeti rendezvényéhez. Azokhoz hasonlóan ez is sikerrel zárult. Különösen ki kell emelnünk azt az elvi alapokon álló szakmai vitát, amely a konferenciát mindvégig jellemezte.

Éveinkről*

A szegedi egyetemi sajtó történetéhez

AZ EGYETEM ÉLETÉHEZ és történetéhez hozzá tartoznak az egyetemi lapok is. Ha jó a lap szerkesztése, akkor a hasábkon tükröződnek az egyetem falain belül jelentkező problémák, s az összegyűjtött évfolyamokból többé-kevésbé reális képet kapunk az adott időszak szellemi-politikai arcúlatáról, a legfontosabb eseményekről.

Az első magyar egyetemi (főiskolai) lapok a múlt században jelentek meg. Legkorábban — eredetileg kézírásos sokszorosítványként — a Debreczeni Főiskolai Lapok (egyidőben Ady Endrét is főmunkatársai közé sorolta) indult. Ezt követték a budapesti Egyetemi Lapok és az ország második tudományegyeteme ifjúságának közlönye, a Kolozsvári Egyetemi Lapok.

A felszabadulás utáni szegedi egyetemi sajtótermékek közvetlen előzménye az 1941 és 1944 között megjelent Szegedi Híd volt. E lap — vagy inkább lap formájában jelentkező röpirat — a Szent-Györgyi Albert professor rektorsága idején megalakult Turul-ellenes egyetemi ifjúsági szervezet, a Szegedi Egyetemi Ifjúság (SZEI) kiadványa volt. Mind tartalmában, mind tipográfiaiailag meghaladta az egyetemi lapok színvonalát. Az egyetemi ifjúsági szervezetek viszonyairól szóló írások mellett érdemes felfigyelni szép-irodalmi, kritikai, illetve publicisztikai rovatára. Egyértelműen népi a népi mozgalom ideológiai-politikai irányzatát követte: indító számában — egyebek mellett — a Kelet Népet és a Magyar Életet vallotta társalapjának. A szellemi elődök felsorolásában meglehetősen heterogenitás mutatkozik. Egymás mellé kerül itt — többek között — Ady Endre, Szabó Dezső, Móricz Zsigmond, Prohászka Ottokár, Székfi Gyula, Gyórfy István és Kós Károly. Ugyanez mutatkozik meg az írásaikkal jelenlevő, illetve bemutatott írók esetében is; a felsoroltak mellett ilyenek pl. József Attila, Kodolányi János, Gulyás Pál és Németh László.

A SZEGEDI HÍDNAK a felszabadulás után is volt folytatása. A Szegedi Egyetemi és Főiskolai Ifjúság (SZEFI) lapjaként 1946. szeptemberében jelent meg az Egyetemi Élet, amelynek alapvetően demokratikus tartalma is telítődött a már az előzőekben említett népi gondolattal. A felszabadulást közvetlenül követően egyébként a MADISZ szegedi lapja

Szerzőnk írása 1968-ban készült: rövidített változata megjelent a József Attila Tudományegyetem beszámolójában. A cikk ennek megfelelően 1968. júniusával bezárólag tárgyalja lapunk történetét. Szerkesztőség

Szegedi fiatalok antológiája

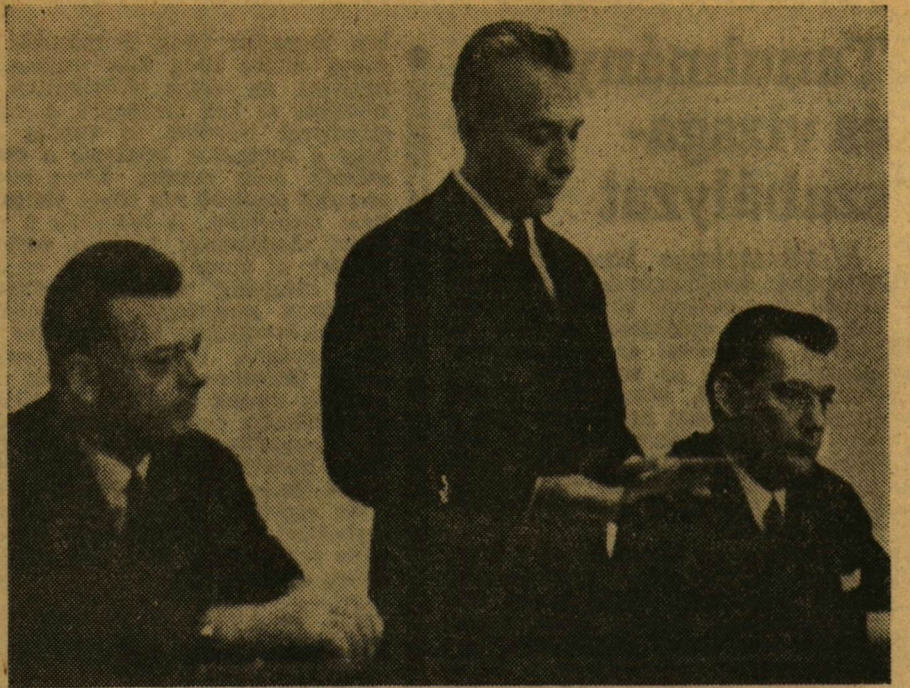
Tízéves találkozó — Irodalmi est

Torkot szorító érzés... Találkozunk tíz év előtti önmagunkkal. A mostani szemmel megismerjük-e még egyáltalán azt a másikat; a lelkesedőt, a mindig mindenben szenvedélyesen vitakozót, a világot megváltani készülő? A tíz évvel fiatalabbat. S a többiek? Ha eljönnek,ők, a tíz év előttiük jönnek-e el? Tudunk-e még úgy beszélgetni, úgy vitakozni egymással? A bizalom, a bárárság gáttalan őszinteségével, kérelhetetlen szeretettel, mint akkoriban... Itt vagyunk, eljöttünk, újra együtt vagyunk. Különbözőre változtunk. Király professor hája őszibb talán, Kiss tanár úr még kevesebbet és még megfontoltabban beszél. Bóna Júlia tanáros szemüveg mögé rejti tíz év előtti mosolyát. Gál Sanyiból azóta Farkas lett ugyan, de fanjarkás humora a régi... Itt vagyunk, s itt vannak velünk azok is, akik nem jöttek el. Az antológiában, amit valamennyien örüink. S akik nem jöttek, mert nem jöhetnek többé: Gergő és Lucian. Utunk a Virág teraszán. Azelőtt sosem ültünk itt. Valamit, ha nem is sokat, mégis változtunk.

Szeptember 27-én a József Attila Tudományegyetem Kulturális Bizottsága az egyetem művelődési előadás-sorozata, a Collegium Artium keretében megrendezte az 1959. szeptemberében megjelent Szegedi Fiatalok Antológiája szerzőinek tízéves találkozóját.

Még a múlt tanév végén szétküldte a találkozó szervező bizottsága az értesítéseket és meghívókat; s a meghívó levelekre válaszok érkeztek a volt alkotókörösöktől. Kecskemétről, Budapestről, Újvidékről, Nagykállóból, Esztergomból. Volt persze olyan is, aki nem válaszolt. Volt „címzett ismeretlen” válasz is.

A program szerint délután 5 órakor a Bölcsészettudományi Karon, az Irodalmi Intézetben dr. Csukás István, intézetigazgató, egyetemi tanár fogadta a találkozó résztvevőit. Ott voltak a tíz év előtti alkotóköri tagok közül Bárδος Pál, Fenékel Judit, Gál Farkas, Papp Lajos, Símai Mihály, s megjött

Dr. Király István tanszékvezető egyetemi tanár beszédet mond az aulában rendezett alkotóköri irodalmi esten.

később Bóna Júlia is. Megérkezett, mint tíz évvel előtt, a délutáni vónattal dr. Király István professor, hogy az összejövetel derűsen-melegen mosolygó hallgatag résztvevője legyen, Kiss Lajos adjunktus, hogy átadja a szót a soron következő szerző verselnek, elbeszéléseknek, s aztán a vitát összefoglalja. Eljöttek a tíz évvel előtti kedd esték „vendégei” is. Andrassy Lajos, Dérendre, Kovács Miklós, Tóth Béla. S az intézet oktatói közül, akik a tíz év alatt kerültek kapcsolatba a város irodalmi életével: Tamás Attila docens, Krajčík András adjunktus, dr. Nacsády József docens, Csetri Lajos adjunktus. A beszélgetés — érthetően — az irodalomról, a város irodalmi életéről folyt; hiszen a találkozó minden résztvevője író, irodalmár, irodalomtörténész. S persze egymásról, egymás dolgairól, bajairól.

Este hét órakor az egyetemek központi épületének aulájában a diszkrét propaganda ellenére is szép számmal

összegyűlt érdeklődők előtt léptek a jubiláló szerzők pódiumra műveikkel. Dr. Kemenez Béla rektorhelyettes köszöntője után dr. Király István nyitotta meg az irodalmi estet. Beszédében, annak a jelentőségéről beszélt, hogy tíz év előtt ez a tehetséges fiatal írógárda ha nem is egyformán magas művészi színvonalon, de szilárd kommunista meggyőződéstől áthatva jelentkezett az irodalomban. A tíz év szelektált, s egyúttal bizonyított is; hiszen azok, akik akkor legtehetségebbnek bizonyultak azóta megjelent kötetikkel, a mai magyar irodalom számotartott írói lettek.

— A tíz év előtti kedd este — mondta Király professor — forró hangulatú, fiatalosan szenvedélyes vitákban csiszolódott, formálódott e fiatalok tehetsége, s egyénisége is. E viták bármennyire szenvedélyesek voltak is, bármilyen ellentétes nézetek csaptak is össze, mindig megmaradtak az alkotókör keretei között, sohasem volt — sok azóta kelt hazug mememondással, híreszteléssel ellentétben — semmiféle hátrányos következménye a vitázók őszinteségének.

Király professor beszéde végén további eredményeket, jó művek születését kívánva köszöntötte a jubiláló egyetemi alkotókört. Ezután az Egyetemi Színpad tagjai Bárδος Pál, Fenékel Judit elbeszéléseit, Magdu Lucian, Paróczai Gergely, Gál Farkas, Hattvani Dániel, Papp Lajos és Símai Mihály verseit mutatták. Közreműködött az irodalmi esten Gregor József, a Szegedi Nemzeti Színház művésze, Zongorán kísért Szalay Zoltán.

Az irodalmi est után a Tisza Szálló éttermében látta vendégül tudományegyetemünk a tízéves találkozó résztvevőit.

Collegium Artium

Igényes program, hasznos órák

Tizenegy év hagyományaihoz méltó színvonalas programmal jelentkezik idén a Collegium Artium. A hallgatóság körében mindig nagy érdeklődést kiváltó rendezvénysorozat ez évi indulása arra enged következtetni, hogy népszerűsége növekedni fog.

Érdeklődésre tarthat számot a képzőművészeti szekció október 14-én induló sorozata, amelynek bevezető előadásán dr. Mezei Árpád elemzi a művészet és a tudományos összefüggéseit. Október 21-én a magyar képzőművészet negyedszázados újtárlóját beszél Pernecky Géza. Dr. Pogány Frigyes pedig Firenzei fog vetített képes előadást tartani.

A zenetudományi szekció előadásain október 28. és december 2. között Mozart zenéjével ismerkedhetünk meg. A halhatatlan zeneszerző operáit, versenyműveit, szimfóniáit, zongoraszüitkáját és kamarazenéjét dr. Nagy István és dr. Kádor János előadók elemzik. A hagyományokhoz híven közreműködnek a Zeneművészeti Főiskola és Szakiskola művésztanári és növendékei, a Tanárképző Főiskola művésztanárai, valamint a Szegedi Nemzeti Színház művészei. „Szokott időben és helyen”, tehát keddi napokon, este 8 órakor a Természettudományi Kar Béke épületének Béke tantermében kerülnek megtartásra a fenti két szekció előadásai.

A Collegium Polytechnikum második évfolyamába lépő előadásorozatában a természettudományok legújabb kutatásairól és eredményeiről neves professzorok fognak beszámolni (Hétfői napokon, este 8 órától a Móra Ferenc Kollégium kultúrtermében).

A Filmesztétikai Kör keretében dr. Molnár István, a Filmtudományi Intézet osztályvezetője folytatja két évvel ezelőtt megkezdett előadásorozatát.

gunk életében. E változás leginkább a származási kategóriák eltörlésében és az állami juttatások lényeges fel-emelésében nyilvánult meg. A lap hasábjai sok mindent megőriztek az ekkoriban kollégiumi szobákban és az egyetemen lezajlott vitákból. Elég csak áttekintünk a lap vitasorozatát. Farkas István indított vitát a hivatalstudatról (1963:15.), amelyhez Gádorosi Vas István és Bálint Gyula szót hozza. Ugyanő irt később poeimikus hangú cikkeket a nyári KISZ-munkáról is (Beszéljünk nyíltan a társadalmi munkáról [1964:12.]); (Szegedi tanulságokról, 1964:15.). Az ifjúság egy részénél mutatkozó problémákat jelezte a pesszimizmusról 1965 tavaszán lezajlott vita. Ha nem is volt pontos a fogalomfelvetés, az a JATE KISZ VB vitázójából (1965:11.) is megállapítható, hogy a jelenség felismerése nem volt haszontalan. Még csak Hizó (Zöldi) László cikksorozatára (Nincsen kiút? [1965:17—19.]) utalunk, amely túlzásaival együtt is nyeresége volt a lapnak. Problémafelvetése a fizikai dolgozók értelmiségivé váló gyerekeinek útja az otthonról a diplomáig, csak Farkas István készítette szólásra (Az új értelmiség 1966:5.). A legutóbbi évfolyamokban is voltak polemikus hangú írások. Gondolunk itt pl. a Papp Lajos tollából származó a KISZ-kongresszus előtt megjelent szerkesztőségi cikkre (Pálya és a szemafórok [1967:10.]).

A SZEGEDI EGYETEM nem csupán elvi kérdésekkel foglalkozó folyóirat, hanem az egyetemi aktualitásokról való beszámolás is a célja. Igazságtalan lenne ezért, ha öt évfolyama számaiból csupán az írások kisebb hányadát tartanánk említésre méltónak. Ki kell emelnünk, hogy a lap az egyetemi élet jelentősebb eseményeit szinte krónikás hűséggel követte.

Öt év alatt sok bíráló és kezdeményező cikk jelent meg a lapban. Legtöbb a pillanatnyi hatáson túl nem járt tartós eredménnyel. Egyik kezdeményezését azonban mindenképpen sikeresnek kell tartanunk. A lap adott hangot először a fiatal oktatók lakás-problémáinak (Lakásügyben 1964:19., Kétszáz kérdőív tükrö. Segítségre van szükség, 1965:3.) s végső figyelemmel kísérte a megindult KISZ-lakásépítési akciót.

AZ UTÓBBI FÉLÉVBEN tartalmában in inkább hetilap-ilelegedő vált a Szegedi Egyetem. A Téka keretében újjászülöttet a lannak az első két év után visszaszorult recenziós rovata. Egyetemi lap révén ez épp úgy profiljához tartozik, mint a hagyományok ápolása. A hazomány rovat újában — egyebek mellett — fokozott figyelmet fordít az egyetem történetére.

Az 1968-ban hatodik évfolyamába lépett lap az utóbbi időben nem csupán tartalmilag újult meg, hanem külső megjelenésében (tipográfiaiilag, eredeti tördelésével) is korszerűbb, szebb kivitelű lett.

DR. RUSZOLY JÓZSEF